

۱- نامِ تصنیف: بُگدَر از کویِ ما

۲- سازندهٔ آهنگ: همایون خرّم

۳- سرایندهٔ شعرِ آهنگ: معینی کرمانشاهی

۴- گامِ دربرگیرندهٔ آهنگ تصنیف: همایون

۵- ضرب آهنگ: $\frac{6}{8}$

۶- گوشه‌ها و تیکه‌های شکل‌دهندهٔ ساختار تصنیف:

الف: درآمد همایون

ب: چکاوک

پ: بیداد

ت: بیات راجع

۷- جدولِ نمایشِ نتِ شاهدِ گوشه‌های شکل‌دهندهٔ تصنیف در گام‌های مختلف:

چپ کوک		راست کوک		نام گوشه
گام Re	گام Do	گام La	گام Sol	
Mi ♯	Re ♯	Si ♯	La ♯	درآمد همایون
Sol	Fa	Re	Do	چکاوک
La	Sol	Mi	Re	بیداد
La	Sol	Mi	Re	بیات راجع

شعر تصنیف

گوشه‌های شکل‌دهنده ساختار تصنیف

۱- بگذر از کوی ما، گن گذر سوی ما

۲- به هر گران، ببین چو رو گنم

۳- از پی من دوان، گشته پیر و جوان

۴- از این جنون چه گفتگو گنم

۵- به این بلا چگونه خو کنم

درآمد اول همایون

(از دوّم همایون به یک نت زیر گام همایون)

۶- به گریه ندامتم، ز انتظار بی پایه ایی

۷- چو می‌گنّد ملامتم، ز جفای تو همسایه ایی

۸- چه گفتگو برای او کنم، به این بلا چگونه خو کنم

درآمد دوّم همایون

(از سوّم همایون به یک نت زیر گام)

۹- ای فرزندگان، بر دیوانگان،

۹- این ملامت چرا کنید؟

۱۰- کم تماشای ما کنید

۱۱- از من بگذرید، راه خود روید،

۱۱- عاشقان را رها کنید

۱۲- کم تماشای ما کنید

چکاوک

(چهارم همایون به ششم و سپس به چهارم)

۱۳- مگر به شهر شما، قسم شما را به خدا،

۱۳- جنون عاشقی تماشا دارد

۱۴- بسوزد آنکه هست و حاشا دارد

۱۵- من عاشقم و گنه کار، آیا همه شما بی‌گناهید؟

۱۶- من گم‌رهم و بی‌قرار، آیا همه شما سر به راهید،

۱۶- آیا همه شما بی‌گناهید؟

بیداد و بیات راجع

و فرود به همایون

(پنجم به هشتم و چهارم)

بخش و تجزیة شعر بر اساس ضرب آهنگ $\frac{6}{8}$

در صورتیکه کلماتِ ابیاتِ شعر تصنیف را بر اساس میزانهای دو ضربی (در هر میزان ۲ نت سیاه نقطه‌دار) به گونه‌ایی جداسازی و تفکیک کنیم تا ضرب اول هر میزان و بخش اول کلمه (یا نیم کلمه) ایی از شعر منطبق شوند، باید به صورت زیر بشماریم:

(۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶)

پس هنرجو برای اجرای صحیح ضرب آهنگ، باید کلیة کلمات یا نیم کلماتی که در یک میزان قرار گرفته را در زمان ۲ ضرب اجرا نماید.

مثلاً: برای کلمات:

(بگ_____ نذر آز) = یک میزان ۲ ضربی
(۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶)

و برای نیم کلمات:

(چو می‌گنجد، م) (لامتَم_____ م) = دو میزان ۲ ضربی
(۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶) (۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶)

تذکر مهم (۱): دقت داشته باشید در بعضی از میزانها شروع کلمه یا نیم کلمه دقیقاً روی بخش آخرین ضرب دوّم میزان قرار دارد، به مثال دقت کنید:

یک میزان ۲ ضربی

یک میزان ۲ ضربی

(بین چو رو ک)

(هر کـران ب)

۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
| |
ضرب اول

۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
| |
ضرب اول

ضرب دوّم

ضرب اول

ضرب دوّم

ضرب اول

سیاه نقطه‌دار

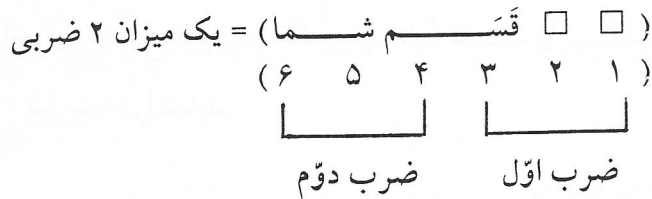
سیاه نقطه‌دار

سیاه نقطه‌دار

سیاه نقطه‌دار

توجه به مثال گفته شده اجرای صحیح و دقیق ضرب آهنگ تصنیف را آسانتر می نماید.

تذکره مهم (۲): در مورد اجرای میزانهایی که ضد ضرب دارند شروع کلمات یا نیم کلمات دقیقاً از روی بخش آخر ضرب اول، است یعنی برای اجرا باید بشمارید:

توضیح بیشتر را از آموزگار بخواهید، همراهی با تنبک به ساده شدن ضرب آهنگ فوق کمک

خواهد نمود.

جدول نمودار بخش و تجزیه کلمات شعر بر اساس ضرب آهنگ $\frac{6}{8}$

ردیف	میزان اول	میزان دوم	میزان سوم	میزان چهارم
۱	بگذر آز	کوی ما	کُن گذر	سوی ما ۲ به
۲	هر کران ب	بین چور و کُ	نَم	
۳	از پی	مَنْ دوان	گشته پی	رو جوان ۴ آ
۴	زین جنون چه	گفتگو کُ	نَم ۵ به	
۵	این بلاچ	گونه خو کُ	نَم	
۶	به گریه ن	دامتَم	ز انتظار بی	پایه ایی
۷	چومی کند م	لامتَم	ز جفای تو هم	سایه ایی ۸ چه
۸	گفتگو ب	رای او کُ	نَم به	
۸	این بلاچ	گونه خو کُ	نَم	
۹	ای فر	زایگان	ای دی	وایگان
۹	این ملا	مَت چرا کُ	نید	
۱۰	کم تما	شای ما کُ	نید	
۱۱	آز من	بگذرید	راه	خود روید
۱۱	عاشقان	رازها کُ	نید	
۱۲	گم تما	شای ما کُ	نید	
۱۳	مگر به شه	رِ شما	□ قَسَم شما	راه خُدا
۱۳	□ □ جنون عا	شقی تما	شا دارد	
۱۴	□ □ بسوزد آن	که هست و حا	شا دارد	
۱۵	من	عاشقَم و	گُنه کار	
۱۵	□ □ آیا	همه شما	□ □ بی گنا	هید
۱۶	من	گمَر هم و	بی قَرار	□ □ آیا
۱۶	همه شما	□ □ سر برا	هید	□ □ آیا
۱۶	همه شما	□ □ بی گُنا	هید	